

Strasbourg, den 14.11.2017
COM(2017) 673 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur

**Europa-Kommissionens bidrag til stats- og regeringschefernes møde i Göteborg den 17.
november 2017**

Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur

Europa-Kommissionens bidrag til stats- og regeringschefernes møde i Göteborg den 17. november 2017

*"Uddannelse og kultur er nøglen til fremtiden - både for den enkelte og for Unionen som helhed. Det er måden, hvorpå vi udnytter situationen, omsætter vores muligheder og forstår begrebet "europæisk" - i al dets mangfoldighed. Når Europas stats- og regeringschefer mødes i Göteborg i denne uge, må vi gribe muligheden og sikre, at uddannelse og kultur er drivkraften bag jobskabelse, økonomisk vækst, social retfærdighed og i sidste ende enhed."
(Formand Jean-Claude Juncker, 14. november 2017)*

*"EU er ikke perfekt, men det er det bedste instrument, vi har, til at tackle de nye udfordringer, vi står over for. Vi behøver EU, ikke kun for at garantere freden og demokratiet, men også vores folks sikkerhed. Vi behøver EU for bedre at kunne imødekomme deres behov og deres ønsker om frit at leve, studere, arbejde, rejse og trives på hele vores kontinent og nyde godt af den rige europæiske kulturarv."
(Bratislavaerklæringen, 16. september 2016)*

*Vi ønsker en Union, hvor borgerne har nye muligheder for kulturel og social udvikling samt økonomisk vækst. [...] [Vi] lover at arbejde hen imod [...] en Union, hvor unge får den bedste uddannelse og kan studere og finde beskæftigelse på hele kontinentet; en Union, der bevarer vores kulturarv og fremmer kulturel mangfoldighed."
(Romerkæringen, 25. marts 2017)*

Debatten om Europas fremtid er i fuld gang. Det var Europa-Kommissionen, der iværksatte debatten i marts 2017 med sin hvidbog¹. Kommissionsformand Jean-Claude Juncker fremlagde sine synspunkter for **en mere forenet, stærkere og mere demokratisk union** i sin tale om Unionens tilstand 2017² og forelagde en klar køreplan som optakt til stats- og regeringschefernes møde i Sibiu, som formand Donald Tusk i mellemtiden havde indkaldt til den 9. maj 2019, og hvor der bør træffes yderligere afgørelser om Europas fremtid i overensstemmelse med drøftelserne på stats- og regeringschefernes dagsorden³.

Et af de centrale emner, som skal drøftes, og som der skal træffes afgørelse om, er **Europas sociale dimension**. Kommissionen er kommet med et specifikt oplæg⁴, der fremhæver Europas vigtige landvindinger på dette område. Europa har de mest lige og rummelige samfund i verden med lang forventet levetid (gennemsnitligt 80,7 år) og stærke sociale beskyttelsessystemer, som bidrog til, at vi klarede den økonomiske krise. Ledigheden er faldende (lå på 7,5 % i september 2017, hvilket er det lavest registrerede niveau siden november 2008), men den varierer meget fra land til land, og der er stadig 18,4 millioner ledige, herunder 3,7 millioner unge. Samtidig rapporterer 40 % af de europæiske

¹ COM(2017)2025.

² https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_da.

³ <http://www.consilium.europa.eu/en/policies/talinn-leaders-agenda/>

⁴ COM(2017)206.

arbejdsgivere, at de har svært ved at finde personer med de færdigheder, som de skal bruge for at vokse og innovere.

Refleksionen over vores Unions fremtid indebærer også en refleksion over **styrken i vores fælles identitet**. Når vores europæiske værdier og demokratier sættes på prøve som følge af populistiske tendenser i ind- og udland eller formidling af falske nyheder og manipulation af vores informationsnetværk, er tiden inde til, at de europæiske stats- og regeringschefer og EU-institutionerne skal reagere. De besluttede i Rom i marts 2017 at fastholde EU som et projekt uden sidestykke, hvor EU og dets medlemsstater ud fra mottoet "**forenet i mangfoldighed**" har været i stand til at trække på den unikke styrke og rigdom i deres nationer for at opnå hidtil usete fremskridt. Tres år efter undertegnelsen af Romtraktaterne er styrkelsen af vores europæiske identitet fortsat afgørende, og uddannelse og kultur er de bedste vektorer til sikring heraf.

Det er grunden til, at EU's stats- og regeringschefer har besluttet at mødes den 17. november 2017 i Göteborg for at drøfte uddannelses og kulturs fremtidige rolle i styrkelsen af følelsen af at høre sammen og være en del af et kulturfællesskab.

Denne meddelelse udgør Europa-Kommissionens bidrag til stats- og regeringschefernes møde. Heri indkredses nøglespørgsmål og opstilles mulige veje fremad i **overensstemmelse med nærhedsprincippet** og det forhold, at det primært er medlemsstaterne, der har beføjelser inden for uddannelse og kultur på nationalt, regionalt og lokalt plan. Unionens beføjelser er begrænset til at fremme samarbejde og støtte og supplere nationale foranstaltninger. Unionens indsats omfatter også muligheden for at finansiere programmer (Erasmus for uddannelse og Media for kultur har været de mest langvarige programmer og de mest populære).

I denne meddelelse beskrives visionen om et **europæisk uddannelsesområde**, som bygger på initiativerne vedrørende den nye dagsorden for færdigheder for Europa⁵ og investering i Europas ungdom⁶. Uddannelse er en del af løsningen på at få flere i anstændig beskæftigelse, bedre at imødekomme økonomiens behov for færdigheder og styrke Europas **modstandskraft** i en situation med hurtige og omfattende forandringer som følge af den teknologiske revolution og globaliseringen. Sidstnævnte aspekt blev behandlet i Kommissionens **oplæg om styring af globaliseringen**⁷, der fremhævede den vigtige rolle, som socialpolitikken og uddannelsespolitikken spiller med henblik på at sikre modstandskraft, innovation og konkurrenceevne. Europa er ikke god til at levere færdigheder af høj kvalitet, da selv de medlemsstater med de bedste resultater overgås af avancerede lande i Asien. Europa har dog ambitioner om at gribe alle de muligheder, der skabes med nye udviklinger.

Det er i alle medlemsstaters fælles interesse at udnytte potentialet i uddannelse og kultur fuldt ud som drivkraft for beskæftigelse, social retfærdighed og aktivt medborgerskab samt som middel til at opleve **europæisk identitet i al dens mangfoldighed**.

⁵ COM(2016)381.

⁶ COM(2016)940: Investering i Europas ungdom, COM(2016)941: Forbedret og moderniseret uddannelse. COM(2017)248: Skoleudvikling og fremragende undervisning for en god begyndelse i livet, COM(2017)247: En ny EU-dagsorden for videregående uddannelse.

⁷ COM(2017)240.

1. På vej mod en ambitiøs fælles europæisk dagsorden for uddannelse og kultur

Europa står over for en række centrale udviklingstendenser:

- fortsat digitalisering, automatisering, kunstig intelligens og behovet for at holde trit med den teknologiske udvikling,
- fremtidens arbejde, fremtidens indvirkning på arbejdsvilkårene og fremtidige behov for færdigheder og kompetencer,
- moderniseringen af de europæiske velfærdsstater, social inklusion og behovet for at dele fordelene ved vækst og mindske uligheder, herunder forskelsbehandling af kønnene
- den demografiske udvikling, en aldrende arbejdsstyrke og behovet for at integrere en kulturelt forskelligartet migrantbefolkning,
- nye kommunikationsmønstre, sociale medier, fænomenet "falske nyheder" og behovet for at fremme mediekendskab blandt alle borgere samt
- en opblussen af populisme og fremmedhad, risiko for voldelig radikaliserings og behovet for at styrke følelsen af samhørighed.

Uddannelse og kultur kan og bør være en del af løsningen på at tackle mange af disse udfordringer og tilbyde måder at udnytte de dermed forbundne muligheder på:

- Uddannelse udgør grundlaget for en kreativ og produktiv arbejdsstyrke, der fremmer FoU og innovation og er i stand til at styre den teknologiske og digitale udvikling snarere end at reagere på den, uddannelse udstyrer borgerne med de færdigheder, de har brug for på arbejdsmarkedet, og sætter dem i stand til at reagere på ændrede forhold og strukturelle forandringer eller forstyrrelser, uddannelse, erhvervsuddannelse, omskoling og opkvalificering bidrager til at lette overgangen mellem job, uddannelse og erhvervsuddannelse giver mennesker mulighed for selv at skabe job, en højt kvalificeret og fleksibel arbejdsstyrke udgør ryggraden i en **robust økonomi**, der er i stand til at afbøde chok og spiller en proaktiv rolle i den globale økonomi.
- Uddannelse og erhvervsuddannelse er også den bedste måde at øge beskæftigelsesegnetheden på og hjælpe mennesker med at komme i anstændig beskæftigelse. Uddannelse yder den bedste beskyttelse mod ledighed, fattigdom og social udstødelse. Uddannelse udgør, forudsat at den er af høj kvalitet og inklusiv, allerede fra barndommen fundamentet for **social samhørighed**, social mobilitet og et retfærdigt samfund.
- Samtidig bidrager uddannelse og kultur til at gøre Europa til et attraktivt sted at bo, studere og arbejde, der er præget af frihed og fælles værdier, som afspejles i de grundlæggende rettigheder og et åbent samfund. Uddannelse udgør grundlaget for **aktivt medborgerskab** og bidrager til at forebygge populisme, fremmedhad og voldelig radikaliserings.

- Europas kulturelle mangfoldighed er en styrke, der fremmer kreativitet og innovation, og samtidig er der et fælles grundlag, som er kendetegnende for den europæiske livsstil. Uddannelse og kultur spiller en afgørende rolle for, at mennesker i) lærer hinanden bedre at kende på tværs af grænserne og ii) erfarer og bliver sig bevidst, hvad det vil sige at være "europæer". Forståelse og bevarelse af vores kulturarv og mangfoldighed er forudsætninger for at opretholde vores kulturfællesskab, vores fælles værdier og **identitet**.

2. Større mobilitet og fremme af grænseoverskridende samarbejde

Borgere i Europa kan frit studere, arbejde, rejse og udveksle idéer. Det europæiske projekt har altid handlet om at overvinde grænser og muliggøre fri bevægelighed. Det indre marked er i dag en realitet for varer, men ikke for uddannelse og kultur. På den anden side ser vi en stigende interesse for grænseoverskridende samarbejde og mobilitet for både lærende og kulturelt og kreativt arbejde i alle medlemsstater fra uddannelses- og kulturfællesskaberne selv.

En kortlagt hindring for studerendes mobilitet er, at **eksamensbeviser** for videregående uddannelse trods Bologna-processen⁸ og andre samarbejdsrammer under Europarådet ikke umiddelbart anerkendes i andre medlemsstater, hvilket betyder, at unge uden grund hindres i at studere eller tage arbejde i et andet land. Dette er en forspildt mulighed for at give unge en god uddannelse og en hindring for udveksling af ideer og dermed for arbejdet på universiteter og med forskning og innovation. Det er også en fortsat hindring for et fuldt integreret europæisk arbejdsmarked.

Der er mange administrative og bureaukratiske hindringer for, at **universiteter**, højere læreanstalter og uddannelsesudbydere kan samarbejde gnidningsfrit på tværs af grænserne. Desuden er studieprogrammer, der fører til kvalifikationer, som automatisk anerkendes i mere end et land, stadig undtagelsen. Dette gør livet vanskeligere for universitetsuddannede og udgør en hindring for universiteter, som bliver nødt til at tage sig af administrative spørgsmål frem for at fokusere på topkvalitet.

Ifølge internationale rangordninger er kun 10 ud af de 50 bedste universiteter i verden beliggende i EU. Det er vigtigt, at Europa forbliver et attraktivt sted at studere, og at flere europæiske universiteter fremover kommer til at stå øverst på de internationale ranglister. EU's budget finansierer et lille antal europæiske videregående uddannelsesinstitutioner, der leverer uddannelse om EU-spørgsmål, for at støtte topkvalitet på vores videregående uddannelsesinstitutioner og for at udvikle vores tilhørsforhold til EU: det Europæiske Universitetsinstitut i Firenze, Europakollegiet (Brügge og Natolin), Det Europæiske Institut for Offentlig Administration i Maastricht, Det Europæiske Retsakademi i Trier og Det Internationale Center for Europæisk Uddannelse i Nice. Af de samme grunde bør EU-institutionerne og medlemsstaterne støtte etableringen af School of European and Transnational Governance i Firenze, som kommer til at uddanne ledere fra nationale

⁸ Bologna-processen blev indledt i 1999 og er en mellemstatslig proces, der fremmer den gensidige anerkendelse af eksamensbeviser inden for videregående uddannelse i 48 lande.

administrationer, den private sektor og civilsamfundet i EU-anliggender. EU støtter også Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT), som hjælper kreative hoveder med at udvikle nye ideer og iværksætterprojekter.

EU har allerede en glimrende resultatliste for **aktiv fremme af mobilitet**, der indledningsvis omfattede universitetsstuderende, men også fokuserer på elever på sekundærtrinet, studerende på erhvervsuddannelser og unge fagfolk samt lærere takket være Erasmus+-programmet. Senest har Kommissionen lanceret det europæiske solidaritetskorp, som tilbyder nye muligheder for frivilligt arbejde, praktikophold og job til unge mellem 18 og 30 år. I 2017 har projektet Move2Learn Learn2Move givet unge europæere mulighed for at udforske og lære om Europa.

Det mest fremtrædende eksempel på EU's indsats for at fremme mobilitet er de forskellige generationer af **Erasmus+**⁹, et af de mest populære EU-programmer. Erasmus+-programmet har været i drift i 30 år og har hjulpet 9 millioner med at uddanne sig, undervise eller udføre frivilligt arbejde i et andet land. Man taler om en "Erasmus-generation". Der findes dokumentation for, at personer, der har deltaget i Erasmus, har meget gode chancer på arbejdsmarkedet. I en tid med globalisering er sådanne erfaringer nødvendigvis endnu mere værdifulde. Det forholder sig imidlertid stadig i dag sådan, at **kun 3,7 % af de unge har mulighed for at deltage i denne type mobilitet**. Det er også sådan, at mobilitet uden for disse veletablerede rammer fortsat er vanskelig af de grunde, som er forklaret ovenfor.

Hvis de europæiske stats- og regeringschefer og borgerne kræver et åbent Europa, hvor læringsmobilitet er normen, og hvis Europa fortsat ønsker at være et kontinent præget af topkvalitet og et attraktivt sted at studere, forske og arbejde, er tiden inde til at arbejde hen imod et **europæisk uddannelsesområde**. Selv om Unionens beføjelser inden for uddannelse og kultur helt klart ikke tillader harmonisering som på andre områder, er en indsats på EU-plan baseret på samarbejde mulig og ønskelig.

Vejen videre frem (for idéer, der er fremsat nedenfor, og som omfatter adgang til EU-finansiering efter 2020, vil der først blive truffet endelige afgørelser i forbindelse med de kommende drøftelser af EU's finanser og den flerårige finansielle ramme for den næste periode):

- som et væsentligt element i det europæiske uddannelsesområde at udarbejde et forslag til en **henstilling fra Rådet om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for videregående uddannelse og skoleuddannelse/studieophold i udlandet**. Dette kunne f.eks. ledsages af en ny procedure, der bygger på erfaringerne fra eksisterende samarbejdsordninger, til at fremme en sådan anerkendelse og videreudvikle den grænseoverskridende validering af beviser for erhvervsuddannelse og livslang læring ("**Sorbonneprocessen**");

- at fremme det velafprøvede **Erasmus+-program** i alle de kategorier af lærende, som det allerede dækker (elever, studerende, praktikanter, lærlinge og undervisere) med henblik på at

⁹ <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>.

fordoble antallet af deltagere og nå ud til lærende, der kommer fra ugunstige vilkår senest i 2025,

- at gennemføre et pilotprojekt vedrørende et **EU-studiekort** i 2019 for at tilbyde det til alle mobile studerende senest i 2025, fremme studerendes mobilitet på tværs af grænserne og tilbyde en ny brugervenlig måde at opbevare oplysninger om en persons akademiske resultater,

- at arbejde hen imod egentlige **europæiske universiteter**, som gnidningsfrit kan indgå i netværk og samarbejde på tværs af grænserne og konkurrere internationalt, herunder at oprette en skole for europæisk og tværnational styring (etableret i Det Europæiske Universitetsinstitut i Firenze, Italien).

3. Investering i mennesker og deres uddannelse

Investering i uddannelse er en **fælles interesse** for alle medlemsstater og for Europa som helhed, da det er en drivkraft for beskæftigelse, økonomisk vækst og øget velfærd og støtter positiv økonomisk og social konvergens både mellem og inden for medlemsstaterne. Investering i grunduddannelse og opkvalificering livet igennem giver udbytte både for den enkelte og for den offentlige økonomi. Uddannelse bidrager ikke blot til opfyldelsen af økonomiske og sociale målsætninger. Det er også en rettighed, jf. artikel 14 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, selv om denne rettigheds anvendelsesområde er begrænset til EU-institutionernes og -organernes foranstaltninger og kun finder anvendelse på medlemsstaterne, når de gennemfører EU-lovgivningen.

Uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne i Europa er generelt af god kvalitet, men der er også mangler: For mange elever opnår kun et lavt niveau af kompetencer. For nylig er andelen af "**elever med ringe færdigheder**" i "naturvidenskab" vokset med hele 25 %. Andelen af elever med ringe færdigheder i matematik er stagneret og har i årevis ligget på omkring 20 %. Disse unge får alvorlige problemer på arbejdsmarkedet. 20 % af EU's erhvervsaktive befolkning har dårlige læse- og regnefærdigheder. 44 % af EU's befolkning har dårlige digitale færdigheder. Da efterspørgslen efter færdigheder fortsat vokser, forsvinder dette problem ikke.

De seneste data fra OECD's program for international elevevaluering (PISA) viser, at **en ud af fem elever** i EU har **utilstrækkelige færdigheder inden for læsning, matematik og naturvidenskab**. Mellem 2012 og 2015 er tendensen med hensyn til dårlige resultater for EU som helhed blevet forværret. I de lande, der deltog i OECD's undersøgelse af voksnes færdigheder (PIAAC) fra 2012, har 5-28 % af de voksne kun læsefærdigheder på laveste niveau, og 8-32 % har kun regnefærdigheder på laveste niveau.

Et andet problem er knyttet til lige muligheder. Elever med dårlige resultater kommer i uforholdsmæssig høj grad fra ugunstige vilkår (dvs. fra familier med lav indkomst eller lavt uddannelsesniveau). Dette viser, at uddannelse i praksis ofte ikke giver en reel mulighed for

social mobilitet. Kvalitet i uddannelsen betyder ikke kun at opnå gode resultater, men også at sikre, at *alle* elever får den støtte, de har brug for for at opnå gode resultater.

Et andet vigtigt aspekt for at sikre uddannelse af høj kvalitet er at sørge for, at uddannelsessystemerne, herunder også erhvervsuddannelsessystemerne, formidler den viden, de færdigheder og de kompetencer, der betragtes som væsentlige i verden af i dag. Da behovet for færdigheder er under hastig forandring, er arbejdsbaseret læring i form af lærlingeuddannelse eller i en større sammenhæng med livslang læring af afgørende betydning, og virksomhederne kan spille en betydningsfuld rolle gennem partnerskaber med uddannelsesindustrien. For at høste fordelene ved den teknologiske udvikling skal aktuelle problemer vedrørende undervisning i digitale færdigheder såsom programmeringsfærdigheder, cybersikkerhedsfærdigheder, mediekendskab og iværksætterfærdigheder løses. Sociale færdigheder, medborgerkompetence og læringskompetencer er desuden afgørende for, at unge kan deltage fuldt ud i forskelligartede samfund under hastig forandring. Der er behov for en yderligere indsats for at stræbe i retning af samlede læseplaner, som omfatter alle disse "**nøglekompetencer**".

Sprogindlæring er et særligt problem. Den europæiske integrationsproces forudsætter erhvervelse af gode sprogkunderskaber. Flersprogethed er et af de største aktiver, for så vidt angår kulturel mangfoldighed i Europa, og samtidig en af de største udfordringer. Næsten halvdelen af EU's borgere taler og forstår kun deres modersmål. Samtidig gør et stort flertal af medlemsstaterne¹⁰ det obligatorisk at lære to fremmedsprog for alle elever under almen uddannelse på et tidspunkt under deres skolegang.

Et yderligere problem er, at det kun er få studerende, som vælger at studere **naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik**, især blandt piger. Eleverne har heller ikke tilstrækkelige muligheder for følge en tværfaglige tilgang, og for få elever kombinerer naturvidenskab og teknologi med kunstuddannelser. Dette øger risikoen for mangel på arbejdskraft og færdigheder, hvilket kan hæmme innovation og konkurrenceevne.

Vejen videre frem:

¹⁰ Belgien (det franske fællesskab), Tyskland, Irland, Spanien, Kroatien, Ungarn og Det Forenede Kongerige er eksempler på lande, hvor det er muligt, men ikke obligatorisk at lære to sprog.

- at udarbejde en **henstilling fra Rådet om at forbedre sprogindlæringen** i Europa, hvori der fastsættes et benchmark om, at alle unge europæere senest i 2025 bør have et godt kendskab til to sprog ud over deres modersmål på gymnasialt niveau,
- inden for rammerne af moderniseringen af det eksisterende samarbejde på EU-plan at gøre Rådets **benchmarks** for andelen af elever med ringe færdigheder og personer med kort skolegang mere ambitiøse senest i 2025 og nedsætte det første benchmark fra de nuværende 15 % til 10 % og det andet fra de nuværende 10 % til 5 %. Man kunne nå til enighed om nye benchmarks for **digitale kompetencer og iværksætter**,
- at **ajourføre henstillingen** om nøglekompetencer i begyndelsen af 2018.

Der er tre nøglefaktorer, som bidrager til en bedre uddannelse: den første er kvaliteten af **lærerne og af undervisningen**. Lærere spiller en central rolle i forbindelse med at formidle færdigheder, kompetencer og viden samt at fremme et internationalt perspektiv tidligt i et ungt menneskes liv. Jo bedre lærer, jo bedre resultat. Men mange lærere går på pension i de kommende år, og det er afgørende betydning at tiltrække et tilstrækkeligt antal kvalificerede og motiverede arbejdstagere til dette erhverv. Dette kræver, at de tilbydes uddannelse af topkvalitet og attraktive perspektiver for deres faglige udvikling og aflønning.

Det andet spørgsmål er knyttet til **livslang læring**. Unge bruger størstedelen af deres tid på uddannelse, men investeringerne i kompetencer falder efter uddannelsens afslutning og forbliver uændrede for de fleste mennesker i resten af deres liv. Livslang læring giver mulighed for omskoling og opkvalificering, men kun en lille brøkdel af alle voksne deltager i sådanne aktiviteter, og de fleste af dem er allerede velkvalificerede. De fleste lavtuddannede voksne, herunder dem, der kæmper med grundlæggende færdigheder, eller personer, der befinder sig i usikre eller fragmenterede arbejdssituationer, deltager ikke i livslang læring. I dag er forskellene mellem EU-landene med hensyn til deltagelse i livslang læring betydelige. Det er af afgørende betydning at tilstræbe konvergens og øge andelen af personer, der deltager i uddannelse hele livet igennem. Dette ville være en lovende måde at forbedre færdigheder og videnskapital i Europa på. For to generationer siden var adgang til grunduddannelse nøglen til sikkerhed — i en verden i hastig forandring er denne rolle blevet overtaget af livslang læring.

Samtidig er der beviser for, at en god uddannelse i den tidlige barndom udgør et solidt grundlag for læring både i skolen og senere i livet, men i praksis er der mangler med hensyn til adgang, kvalitet og prisoverkommelighed for en sådan uddannelse.

Den tredje faktor er **innovation og digitale teknologier i uddannelsen**. De giver nye muligheder for undervisnings- og læringstilgange, men Europa halter bagefter med hensyn til at gøre brug af dem. For mange skoler har endnu ikke adgang til højhastighedsforbindelser og digitalt udstyr, og der er ikke tilstrækkeligt mange lærere, som nyder godt af videreuddannelsesprogrammer på disse områder.

Vejen videre frem (for idéer, der er fremsat nedenfor, og som omfatter adgang til EU-finansiering efter 2020, vil der først blive truffet endelige afgørelser i forbindelse med de

kommende drøftelser af EU's finanser og den flerårige finansielle ramme for den næste periode):

- at yde yderligere støtte til lærere ved at øge deres mobilitet i hele Europa og gennem "eTwinning-netværket", som sigter mod at nå op på 600 000 brugere senest i 2020 gennem masselæringskursus online som led i oprettelsen af et **EU-lærerakademi**,
- at skabe momentum for at stimulere livslang læring ved at fastsætte et mere ambitiøst **benchmark for deltagelse i aktiviteter inden for livslang læring** på 25 % senest i 2025,
- at udarbejde en **henstilling fra Rådet om en kvalitetsramme for dagtilbud**, ledsaget af et mere ambitiøst **fælles benchmark**, som ville kræve en plads til mindst 95 % af alle børn mellem 3 år og den obligatoriske skolealder,
- at udarbejde en ny **digital uddannelseshandlingsplan** for at **fremme innovative, skræddersyede og digitale undervisningsmetoder** og teknologier, der vil bidrage til at forbedre læringsresultaterne, - at gennemføre et **nyt EU-konnektivetsmål** med det formål at sikre, at alle skoler har adgang til højhastighedsbredbånd senest i 2025.

4. Styrkelse af følelsen af europæisk identitet og bevidstheden om kulturarven

Frihed, demokrati, lighed, respekt for retsstatsprincippet, menneskerettigheder og den menneskelige værdighed er grundlæggende værdier, som Den Europæiske Union bygger på. De udgør en del af den europæiske identitet. **Uddannelse, kultur og sport spiller en central rolle i forbindelse med fremme af aktivt medborgerskab og fælles værdier** blandt de yngre generationer. Kombinationen heraf i konkrete projekter i lokalsamfundene bidrager til at styrke følelsen af en europæisk identitet. Initiativer såsom den europæiske skoledag¹¹ bør modtage ny støtte og udvikles i større målestok.

EU iværksætter forskellige aktiviteter for at beskytte og styrke Europas kulturarv og yder støtte til kulturelle og kreative sektorer. EU fastsætter også en lovramme, der sigter mod at forbedre vilkårene for forfattere og skabende kunstnere for at skabe, formidle og blive aflønnet i den digitale verden.

Selv om det er vanskeligt at måle resultaterne, som de kommer til udtryk i kultur eller identitet, bidrager kulturelle aktiviteter til at forbedre folks erfaringer, give dem et bedre kendskab til hinanden og til at forstå, hvad det vil sige at være europæer. I denne forbindelse har det veletablerede initiativ **europæiske kulturhovedstæder**¹² fejret og fremmet kulturel mangfoldighed i 30 år. Samtidig må den økonomiske betydning af kulturelle industrier ikke undervurderes. De europæiske kulturelle og kreative sektorer tegner sig for omkring 4 % af det europæiske BNP og skaber beskæftigelse til 8 millioner europæere.

¹¹ Den europæiske skoledag er et godt eksempel på, hvordan eleverne kan få kontakt med Europa. Siden 2007 har projektet, som blev lanceret af forbundskansler Angela Merkel i anledning af det tyske rådsformandskab, givet elever i Tyskland mulighed for at få et bedre kendskab til Europa. Politikere fra alle politiske niveauer samt tjenestemænd fra de europæiske institutioner opfordres til at besøge skoler og drøfte Europa.

¹² https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.

Det **europæiske år for kulturarv i 2018**¹³ vil være en lejlighed til at øge bevidstheden om betydningen af kultur og kulturarv og navnlig til at minde om, at kulturarven *tilhører alle*. Det bliver også en lejlighed til at fremhæve den betydelige økonomiske rolle, som kulturarven spiller. Det vil give lejlighed til at vise, hvordan digitale værktøjer kan øge adgangen til kulturelt materiale og kulturelle muligheder, og at kaste lys over initiativer som f.eks. **Europeana**¹⁴, som fremmer adgangen til kulturarvsmateriale fra biblioteker, arkiver og museer ved hjælp af digitale midler.

Programmet Et Kreativt Europa¹⁵ støtter udbredelsen af kulturelle projekter på tværs af grænserne, mobiliteten for kunstnere og stor udbredelse af europæiske film. Dets "Creative and Cultural Sectors Guarantee Facility" (lånefacilitet for kulturelle og kreative virksomheder) har til formål at øge adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder, der er aktive i den kulturelle og kreative sektor, og udvikle aktiviteter baseret på kulturelle værdier og/eller kunstneriske og andre kreative udtryksformer. Lånefaciliteten har været i brug siden den 30. juni 2016 og har et budget på 121,4 millioner EUR for perioden 2016-2020. Hidtil har der været en stigende udbredelse på markedet, og der er undertegnet garantiaftaler i Spanien, Frankrig og Rumænien, mens fire andre aftaler er under forberedelse i Belgien, Italien og Tjekkiet. Gennem Media-programmet er der siden 1991 blevet investeret over 2,5 mia. EUR i skabelsen af europæiske film og audiovisuelle produkter, støtte til produktionen samt fremme og distribution af disse på tværs af grænserne.

I betragtning af de voksende udfordringer for journalistik af høj kvalitet og faktuelle nyheder på grund af fænomenet "falske nyheder" og "alternative fakta" er vi nødt til at indtage en stærkere holdning til støtte for mediefrihed, mediepluralisme og mediegennemsigtighed i Europa. Selv om EU ikke har nogen direkte kompetence vedrørende medier, har EU i årevis haft en tæt forbindelse med **Euronews**. Euronews blev i 1993 oprettet af en række nationale europæiske offentlige tv-selskaber med ambition om at have et europæisk offentligt radio- og tv-selskab, der tilbyder adgang til uafhængig information af høj kvalitet med et paneuropæisk perspektiv. Projektet havde i sin tid til formål at bidrage til en styrkelse af den europæiske identitet. Af denne grund har EU uden at blive aktionær ydet finansiell støtte til kanalen og støttet udsendelse af programmer på ni EU-sprog, men også arabisk og farsi. EU-støtten udgør i dag 36 % af Euronews' budget (25 mio. EUR om året).

Gennem årene er de europæiske nationale offentlige radio- og tv-selskaber blevet minoritetsaktionærer, mens andre private radio- og tv-selskaber fra tredjelande og private investorer ligeledes fra tredjelande har øget deres andel. Der er stigende bekymring for, hvorvidt en kanal, der giver seerne indtryk af at være en form for et europæisk offentligt radio- og tv-selskab, altid afspejler den mangfoldighed af holdninger, der findes i Europa, og europæiske værdier. Denne situation nødvendiggør overvejelser over og en afgørelse om ambitionsniveauet i EU i fremtiden for Euronews. Europa-Parlamentet bør inddrages tæt i denne proces.

¹³ https://ec.europa.eu/culture/european-year-cultural-heritage-2018_en.

¹⁴ <https://www.europeana.eu/portal/en>.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/>.

Vejen videre frem (for idéer, der er fremsat nedenfor, og som omfatter adgang til EU-finansiering efter 2020, vil der først blive truffet endelige afgørelser i forbindelse med de kommende drøftelser af EU's finanser og den flerårige finansielle ramme for den næste periode):

- at udarbejde en **henstilling fra Rådet om fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen**,
- at styrke finansieringskapaciteten for de **kreative og kulturelle sektorer**s **garantifacilitet** senest i 2020 for at gøre det muligt for banker og andre finansielle institutioner i et udvidet antal lande at forøge deres finansiering af små og mellemstore virksomheder i de kulturelle og kreative sektorer betragteligt,
- senest i 2020 at iværksætte en **#Digital4Culture-strategi** med henblik på en kobling af kulturen og det digitale og at bruge det digitale potentiale til at øge de positive økonomiske og samfundsmæssige virkninger af kultur,
- at modernisere og styrke den europæiske dagsorden for kultur senest i 2025, baseret på princippet om kulturel integration i traktaten, for at fremme den kulturelle dimension af EU, med særlig vægt på en europæisk identitet gennem kultur og værdier,
- at styrke den europæiske dimension af **Euronews**.

5. Konklusioner og fremtidsperspektiver

Europa er et kulturfællesskab baseret på fælles værdier og vellykket økonomisk integration, navnlig for så vidt angår det indre marked. Den Europæiske Unions sociale markedsøkonomi er kendetegnende for den europæiske livsstil, der kombinerer økonomisk frihed med sociale principper, som det fremgår af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

Politikker for uddannelse og kultur er først og fremmest et anliggende for medlemsstaterne og deres regionale og lokale myndigheder. Det europæiske plan spiller en vigtig supplerende rolle, navnlig når det gælder grænseoverskridende aktiviteter (de mest fremtrædende eksempler på EU-tiltag er Erasmus + og Media-programmet). Det er i alle medlemsstaters fælles interesse at udnytte potentialet i uddannelse og kultur fuldt ud. En kollektiv indsats ville sætte Europa som helhed bedre i stand til at håndtere de udfordringer, det står over for.

En **vision for 2025** vil være et Europa, hvor læring, studier og forskning ikke vil blive hæmmet af landegrænser. Et kontinent, hvor det at tilbringe en periode i en anden medlemsstat — for at studere, lære eller arbejde — er blevet standarden, og hvor det at tale to andre sprog ud over ens modersmål er blevet normen. Et kontinent, hvor folk har en stærk identitetsfølelse som europæere og fornemmelse af Europas kulturarv og dens mangfoldighed.

Vi skal i fællesskab bestrebe os på at gøre denne vision til virkelighed. Det betyder, at vi skal arbejde sammen hen imod en **fælles dagsorden**, i fuld respekt for nærhedsprincippet.

Kernen i denne fælles dagsorden er tanken om sammen at arbejde hen imod et **europæisk uddannelsesområde** baseret på tillid, gensidig anerkendelse, samarbejde og udveksling af bedste praksis, mobilitet og vækst, der skal etableres senest i 2025, bl.a. gennem:

- at gøre læringsmobilitet til en realitet for alle,
- at fjerne hindringer for anerkendelse af kvalifikationer både i skoler og på videregående uddannelser,
- at modernisere udviklingen af læseplaner,
- at fremme af sprogindlæring,
- at skabe europæiske verdensklasseuniversiteter, der kan fungere problemfrit sammen på tværs af grænserne,
- at forbedre uddannelse, erhvervsuddannelse og livslang læring,
- at føre innovation i uddannelserne ind i den digitale tidsalder,
- at yde mere støtte til lærere
- og ved at bevare kulturarven og fremme en følelse af europæisk identitet og kultur.

Investering i mennesker ikke er gratis. Hvis denne ambitiøse fælles dagsorden skal være troværdig, skal EU engagere sig i menneskeorienterede investeringer i overensstemmelse hermed. Støtte til, at unge kan få erfaringer fra en anden medlemsstat, vil kræve betydelige midler. De politiske ambitioner bør tilpasses de midler, der er til rådighed, og vil derfor skulle afspejles i de fremtidige drøftelser om EU's finanser.

Andre elementer vil ikke kræve nye midler, men en investering i samarbejde, f.eks. ved at strømline bestemmelser om anerkendelse eller fjerne juridiske hindringer for grænseoverskridende mobilitet og samarbejde.

Medlemsstaterne investerer allerede i gennemsnit næsten 5 % af BNP i deres uddannelsessystemer. Der er dog store forskelle mellem medlemsstaterne, idet nogle bruger omkring 4 % eller derunder (Rumænien), mens andre bruger op til 7 % (Danmark). At arbejde hen imod positiv konvergens for **at gøre Europa til et kontinent med topkvalitet** vil kræve større investeringer i uddannelse i visse medlemsstater, således at forskellen i forhold til EU-gennemsnittet mindskes.

Investering på EU-plan i uddannelse og erhvervsuddannelse supplerer den nationale indsats. Dette gælder for en bred vifte af instrumenter, der strækker sig fra mobilitetsprogrammer (navnlig Erasmus+) over programmer for forskning og innovation (Horisont 2020, navnlig Marie Skłodowska Curie), de europæiske struktur- og investeringsfonde, finansielle instrumenter (herunder investeringsplanen for Europa, som allerede yder støtte til projekter vedrørende uddannelse i Finland, Portugal og Letland) og til Strukturreformtjenesten. Uddannelse finansieres primært ved hjælp af offentlige udgifter. I forbindelse med stramme offentlige finanser både nationalt og på EU-plan bør potentialet i at anvende innovative finansieringsformer som f.eks. at udnytte private investeringer og bruge investeringsinstrumenter såsom Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer imidlertid også undersøges for visse typer uddannelsesudstyr (f.eks. for at sikre

højhastighedskonnektivitet i skoler) og visse former for uddannelse (f.eks. for at fremme samarbejde om videregående uddannelse).

Denne fælles dagsorden påtænkes gennemført på grundlag af den eksisterende fordeling af opgaver og beføjelser ved hjælp af velafprøvede former for samarbejde. Navnlig det **europæiske semester** vil spille en central rolle med hensyn til at støtte strukturreformer til forbedring af de uddannelsespolitiske resultater og opnå **positiv konvergens**. Det kunne være en prioritering at give alle adgang til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet i overensstemmelse med princip 1 i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

Det eksisterende **samarbejde på EU-plan inden for uddannelse og erhvervsuddannelse** med fokus på udveksling af erfaringer, gensidig læring og forsyning af nationale politiske beslutningstagere med dokumentation om bedste praksis for, hvad der fungerer godt inden for uddannelse, relanceres med et 2025-perspektiv i lyset af de nye prioriteringer og **ambitionen om at opbygge et europæisk uddannelsesområde**. Det vil navnlig støtte lanceringen af en proces ("*Sorbonneprocessen*"), som på politisk og teknisk niveau vil ledsage arbejdet med at fjerne hindringerne for anerkendelse af eksamensbeviser, herunder også inden for videregående uddannelse, og fremme udviklingen i retning af en mere gnidningsløs grænseoverskridende validering af certifikater for uddannelse og livslang læring.

Som kommissionsformand Jean-Claude Juncker sagde den 1. marts 2017 ved fremlæggelsen af Europa-Kommissionens hvidbog om Europas fremtid: "*Den Europæiske Union har ændret vores liv til det bedre. Vi må sikre, at den fortsat gør det for alle dem, der vil følge os*". At placere uddannelse og kultur i centrum for vores overvejelser om, hvordan vi kan styrke vores fælles europæiske identitet, og at fremsætte konkrete idéer og foreslå initiativer for at nå dette mål, er det bedste middel til at bevare **mangfoldigheden og rigdommen i vores Union**.

På mødet om uddannelse og kultur den 17. november 2017 i Göteborg opfordres stats- og regeringscheferne til at drøfte og tilvejebringe en strategisk orientering om følgende **seks vigtige politiske forslag** fra Kommissionen (uden at dette foregriber afgørelsen om den næste flerårige finansielle ramme):

- 1) - at fremme **Erasmus+-programmet** i alle de kategorier af lærende, som det allerede dækker (elever, studerende, praktikanter, lærlinge og undervisere) med henblik på at fordoble antallet af deltagere og nå ud til lærende, der kommer fra ugunstige vilkår senest i 2025,
- 2) - at udarbejde en **henstilling fra Rådet om at forbedre sprogindlæringen** i Europa, hvori der fastsættes et benchmark om, at alle unge europæere senest i 2025 bør have et godt kendskab til to sprog ud over deres modersmål på gymnasialt niveau,
- 3) - at udarbejde en **henstilling fra Rådet om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, herunder for videregående uddannelse/studieophold i udlandet**. Dette kunne f.eks. ledsages af en ny procedure, der bygger på erfaringerne fra eksisterende samarbejdsordninger, til at fremme en sådan anerkendelse og videreudvikle den grænseoverskridende validering af beviser for erhvervsuddannelse og livslang læring ("Sorbonneprocessen");
- 4) styrke den finansielle kapacitet hos de **kreative og kulturelle sektorer garantifaciliteten** senest i 2020 for at gøre det muligt for banker og andre finansielle institutioner i et udvidet antal lande at øge finansieringen af små og mellemstore virksomheder i de kulturelle og kreative sektorer betragteligt,
- 5) - at arbejde hen imod egentlige **europæiske universiteter**, som gnidningsfrit kan indgå i netværk og samarbejde på tværs af grænserne og konkurrere internationalt, herunder at oprette en skole for europæisk og tværnational styring (etableret i Det Europæiske Universitetsinstitut i Firenze, Italien).
- 6) - at styrke den europæiske dimension af **Euronews**.